

Martin Šmrha Kočky

(Ne-Nekrolog)

“Začíná být venku pěkná kosa,” snažil se profesor navázat hovor se svou ženou. Žena seděla u televize a jedla chipsy. Umaštěnou rukou naznačila, že má pravdu a ať prý zavře okno. Už nějaký čas nevěděl, jestli ho má pořád ráda. Ráno už žádné “miláčku”, ale “dědku stará” a žádné “dobré ráno”, ale “vrať se do hrobu”. Oba proti humoru nic neměli, ale tohle už bylo podezřelé. Poslední dobou jen sledovala telenovely a pomáhala kočkám s chytáním myši na dvorku. “Je poněkud excentrická,” přesvědčoval se profesor.

Už přes týden si užíval volna, oficiální rozloučení se svou akademickou dráhou plánoval na zítřek. Čekal totiž na svého syna, který to má poměrně daleko. Moc se spolu nevidali, syn podnikal. Jako malý chtěl být popelář, což mu profesor poměrně záhy zamítl, poslal ho na univerzitu s ekonomickým zaměřením. Asi ho škola bavila, protože už přes třicet let má největší firmu s odvozem fekálního odpadu ve státě. Profesor byl na syna hrdý, i když s ním už dlouho nepromluvil. Od té doby, co se syn přestěhoval, měl spoustu času na svou ženu i práci, a i když obě oblasti zanedbával, byl rád, že takové možnosti má.

Každý den chodil spát kolem desáté hodiny. Dnes se ale rozhodl, že si povyrazí a užije trochu stařeckých radostí. Co by ne, zaslouží si to. Ve své knihovně měl na nejvyšší polici Homérovu bustu. Homéra četl jen v mládí na hodinách řečtiny. Nikdy ke starověkým eposům vztah neměl. Tak proč si tu bustu koupil? Snad někde viděl, že podobnou měl Carl Jung ve své pracovně. Junga znal také povrchně, ale líbil se mu jeho styl. Kouřil dýmku, tvářil se moudře, rozdával rozumy a působil dojmem, že ví něco, co ostatní ne. Byl uznáván. To profesorovi imponovalo. Uměl si sám sebe představit jako postaršího švýcarského gentlemana se šedinami ve vlasech, který mluví v podobenstvích. Jemu ale osud připravil cestu předběžného řídnutí vlasů a čtenářskou základnu srovnatelnou s počtem zubů. Vždy asi chtěl být takový, ať si to vědomě přiznal, nebo ne. Na tom ale nezáleží, poslední roky za bustou schovával bednu s narkotiky, prášky na bolest, pitím, kouřením.

Nebylo to nic neobvyklého, spousta kolegů z univerzity něco brala. Byla to generace, která prožila mládí v šedesátých letech. Zažili Learyho, hippies, jejich rodiče je vychovávali na valiu a jejich prarodiče na samohonce. Neměli potřebu měnit staré zvyky, i když byli obezřetnější, zvláště od doby, kdy byl profesor Garcia na matematické fakultě přistižen, jak geometricky zakresluje píseň "Surfin' Bird". Posledním excesem byla tragická smrt profesora filozofie Bauera. Po domněnce, že přizpůsobit se rychlé akcelerační tendenci nové nastupující doby lze za pomoci amfetaminů, to s ním šlo z kopce. Jednoho dne, když byl pod vlivem drogy, nedával pozor na povrch, po kterém kráčí, a uklouzl na banánové slupce. Od pohřbu byl na univerzitě klid.

Profesor byl jedním z klidnějších v učitelském sboru, preferoval kombinaci alkoholu a xanaxu. Stejnou výbavu měl i dnes večer a při otevírání lahve bourbonu vzpomínal na své profesní úspěchy. Vedle oné busty měl seřazené své kompletní dílo. Většinou komentáře k jiným pracím a univerzitní skripta. Výjimkou v bibliografii tvořilo deset svazků aforismů a úvah, které mu kdysi nízkonákladově vydal bývalý spolužák. K nejoblíbenějším patřily takové tituly jako: “Proč radši nic nedělat”, “10 rad na úspěšné manželství” nebo “Velká modrá kniha nápadů.” Dnes měl konečně čas si je znovu pročíst. Nevycházel z úžasu. “Už v tak mladém věku tak jasné myšlení, tak ostrý vtip.” Kdyby nebyl profesor obdařen jistou

mírou pokory, mohl by své dílo označit za nadčasové. Na stránky začaly ukapávat slzy. Vzpomínal na mládí a dlouhé chvíle u psacího stroje, na čisté pláže, na špinavá kina a na vítězství v recitačních soutěžích. Profesor věděl, že nostalgie mu k ničemu přínosná není, sám kdysi napsal, že "Nostalgie je přímou sestrou ornitologie," ale dnes si ji mohl dovolit.

A jak tak vzpomínal, zjistil, že bourbonu je méně, než předpokládal. Toto zjištění mu způsobilo lehkou závrať a těžké obavy. Po chvíli ale přišel s řešením. Klimbavou chůzí se přesouval z chodby před vchod. Aby neprobudil ženu, tiše přeskakoval kočky, které mu bránily v cestě. "Fakt je kosa." Uvázal si šálu a vyrazil na ulici. Lamy osvětlovaly staré stěny budov. Jediný, kdo stál s profesorem před vchodem, byl kocour, který se prosmýkl přes dveře. Díval se na profesora a olizoval si při tom nos. Zvláštní napětí přerušil tichý hlásek. "Jaké to je?" zeptal se. Profesor hrubým odhadem zjistil, že asi přebíral, radši neodpověděl a dále se kocourovou absurdní otázkou nezabýval. Hlavní pro něj bylo zahnat noční žízeň. Při dnešní procházce si totiž všiml nového podniku na rohu ulice. Nebylo to ani sto stop od jeho domu a uviděl křiklavý dům s neonovým nápisem "Po Ptákách." Profesorovi to, s podivem, přišlo vtipné. Zvláštní design budovy, který se pohyboval někde mezi art-deco kavárnou a hašišovým doupětem, byl opatřen pozlacenými dveřmi s ozdobnou klikou ve tvaru hrdličky. Při vchodu se vyhrnul zápach levných doutníků a zatuchliny. Kolem baru bylo postaveno několik stolů s hosty. Bylo plno. U stolu u okna seděl cirkusový klaun s tygrem uvázaným na řetězu. Pil citronádu. Naproti toaletám hrála karty parta začouzených horníků. Většinu lidí profesor nepoznával, tedy až na barmana. Starý Cecil Hermann, eso ve svém oboru, nejlepší vrchní ve městě. Člověk, který dokázal v jedné ruce nést deset piv a druhou vyměňovat filtr v kávovaru, samozřejmě bez toho, aby mu spadla pěna. Profesor ho neviděl dobrých třicet let. Stále stejný knír, vlasy ulízané trochu na stranu, stále stejné řeči.

"Tak vy už taky?" Profesor otázku asi úplně nepochopil a nevěděl, jestli si ji má brát osobně. Radši odpověděl neutrálně. "V pohodě, dlouho jsem tě neviděl, vypadáš dobře, myslel jsem, že už jsi v důchodu." Cecil si upravil zástěru a zasmál se. "Já už to snad budu dělat pořád, ale aspoň poznávám nové lidi." Smáli se i hosté pod barem. "Co si dáš?" "Nějakej long drink... třeba skotskou se sodou." "Johnnieho nebo J&B?" "Johnnieho, červenýho, jestli by to šlo." Zatímco Cecil míchal drink, všiml si profesor nenápadně vypadajícího stařečka, který seděl na druhé straně baru a požvykoval vyhaslou cigaretu. "Tady to máš," položil Cecil sklenici na malý podtácek. "Kolik to bude?" "Udělám ti lístek." "Dopiju a jdu, zítra slavím." Cecil se znovu zasmál. "Tak tohle máš dneska na mě." "On je nověj? Vid'?" ozval se stařeček. "Je, ale snad ví, co tady dělá." "No já si myslím, že ne." "Ale jo, jasně že ví, jenom žertuje. Není blbej, vždyť má školy. Professore, že víte, proč tu jste?" Profesor si myslel, že ví, a tak odpověděl, jak nejlépe uměl. "Protože mám žízeň," hosté se smáli hlasitěji než předtím. "Tak bejt váma, bych si zkontroloval kvartýr, a pak se zase vrátil." Profesor byl zmatený a částečně uražený, i když nevěděl proč. Neměl rád, když se mu někdo směje. Vzal si drink a šel domů.

Venku začalo mírně sněžit. Byl konec listopadu, donedávna bylo teplo. Profesor se opět rozplakal. Často cítil, že nemá pevnou půdu pod nohama, dnes ale přestával chápat vše. Bylo to stáří, nebo moudrost? Nevěděl, proto šel domů.

Před vchodem pobíhaly kočky, mezi nimi i ty z ulice. Vchod byl otevřený a z domu se ozýval křik. Profesor si odložil šálu a postupně vycházel po schodech. Kočky se kutálely dolů. Svítalo se. Lokalizovat křik bylo jednoduché. Ložnice. Takhle si profesor důchod nepředstavoval.

Vždy nenáviděl hysterické výlevy své manželky, ale nečekal, že je bude muset trpět i po smrti. No nebyl to pěkný pohled, ale takhle u toho vyvádět nemusela. Zatímco odhazovala kočky z jeho mrtvého těla, stál profesor v chodbě a dopíjel long drink.